

Навчальна практика з організації дозвіллєвої діяльності дітей

Методичні настанови
для здобувачів фахової передвищої освіти,
освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр,
спеціальність 013 «Початкова освіта»

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Навчальна практика з організації дозвіллєвої діяльності дітей

Методичні настанови
для здобувачів фахової передвищої освіти,
освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
спеціальність 013 «Початкова освіта»

Харків
2024

Укладачі:

Денисова М.І., завідувач навчальної практики, викладач кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради;

Корсікова К.Г., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради;

Павлова О.Г., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Рецензенти:

Блудова Ю.О.

кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

Помпа О.В.

кандидатка педагогічних наук, заступниця директорки з навчально-виховної роботи Харківського педагогічного фахового коледжу

Н 15 Навчальна практика з організації дозвілєвої діяльності дітей: метод. настанови для здобув. фахової передвищої освіти спец. 013 Початкова освіта / уклад.: М. І. Денисова, К.Г. Корсікова, О.Г. Павлова; Харківський педагогічний фаховий коледж Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків, 2024. – 48 с.

У методичних настановах висвітлено особливості організації та проведення навчальної практики з організації дозвілєвої діяльності дітей. Запропоновані матеріали укладено для здобувачів фахової передвищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 013 Початкова освіта.

У методичних настановах визначено загальні положення щодо проходження практики, розкрито мету, основні завдання, очікувані результати та зміст практики. Надаються методичні взазівки щодо звітної документації. Схарактеризовано особливості оцінювання різних видів діяльності здобувачів освіти під час проходження практики; дотримання правил академічної доброчесності. Наставови містять положення методики організації дозвілля учнів початкової школи, особливості організації та етапи реалізації дозвілля молодших школярів, що дає можливість здобувачам фахової передвищої освіти поглибити та розширити знання.

Окремі розділи містять конкретні методичні вказівки щодо розробки та застосування інноваційних форм роботи у дозвіллі учнів початкової школи, настанови щодо розробки заходу із застосуванням ігрових та соціоігрових технологій та оформлення електронного портфолію.

Укладачі рекомендують посібник викладачам закладів освіти педагогічного профілю, здобувачам фахової передвищої освіти та всім, хто цікавиться питаннями організації та проведення практичної підготовки майбутніх фахівців.

УДК 377.8.091.33-027.22:379.8-053.5(072)

Затверджено на засіданні науково-методичної ради психолого-педагогічного факультету Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (Протокол № 3 від 11 грудня 2024 року)

© ХПФК КЗ «ХГПА» ХОР

© Корсікова К.Г., Денисова М.І., Павлова О.Г., 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
Загальні положення щодо забезпечення «Навчальної практики з організації дозвілєвої діяльності»	6
Мета та завдання практики.....	7
Очікувані результати після проходження практики.....	7
Зміст практики.....	11
Звітна документація з практики	14
Організація та керівництво практикою	14
Методика організації дозвілля учнів початкової школи	17
Особливості організації та етапи реалізації дозвілля молодших школярів	21
Методичні вказівки щодо розробки та застосування інноваційних форм роботи у дозвіллі учнів початкової школи	23
Методичні настанови щодо розробки заходу із застосуванням ігрових та соціоігрових технологій	31
Методичні настанови щодо оформлення електронного портфоліо	34
Контроль та оцінювання здобутих компетентностей.....	35
Дотримання правил академічної доброчесності	38
ПІСЛЯМОВА.....	39
ДЖЕРЕЛА.....	40
ДОДАТКИ.....	44

ПЕРЕДМОВА

Сфера дозвілля в усі часи була й залишається однією з вагомих складових частин людського життя. Дозвілля, як частина вільного часу, приваблює своєю нерегламентованістю і добровільністю вибору, демократичністю, емоційною забарвленістю, можливістю поєднувати фізичну та інтелектуальну, творчу й споглядальну, виробничу та ігрову діяльність. Дозвілля – це вільний вибір особою дозвіллевих занять, що є необхідним і невід’ємним елементом сучасного способу життя людини.

В сучасних умовах у сфері організації дозвілля відмічається високий рівень культурно-технічної оснащеності, використання сучасних дозвіллевих форм і методів, естетично насичений простір і високий художній рівень дозвіллевого процесу.

Педагогічна практика є необхідною складовою в системі безперервного професійного зростання здобувачів фахової передвищої освіти, ставить їх перед необхідністю творчо організовувати дозвіллеву діяльність дітей, свідомо використовуючи при цьому професійні знання й уміння.

Методичні настанови розроблені відповідно до освітніх програм, навчальних планів підготовки здобувачів фахової передвищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 013 Початкова освіта, освітньої програми Початкова освіта, рівня освіти фахового молодшого бакалавра та робочої програми практики «Навчальна практика з організації дозвіллевої діяльності дітей».

Мета методичних настанов – сприяння вдосконаленню змісту і організації практики «Навчальна практика з організації дозвіллевої діяльності дітей», підвищення її ролі у забезпеченні якості опанування майбутніми фахівцями комплексом компетентностей, необхідних для здійснення дозвіллевої діяльності.

Зміст методичних настанов в логічній послідовності відображає зміст та структуру програми практики. Видання містить загальні положення щодо вивчення курсу, мету та завдання практики, очікувані результати, зміст практики, її організацію, керівництво тощо.

Методично-організаційні вказівки, що надаються, дають змогу здобувачам освіти чітко зрозуміти порядок організації практики (в тому числі з використанням засобів дистанційного зв’язку), суть та особливості організації та проведення дозвіллевої діяльності дітей, вимоги до оформлення звітної документації тощо. У розробці висвітлено питання контролю та оцінювання здобутих компетентностей майбутніх фахівців як обов’язкової складової забезпечення зворотнього зв’язку в ході вивчення освітньої компоненти. Схарактеризовано політику практики щодо дотримання норм академічної доброчесності, графіка та дедлайнів освітнього процесу. Список джерел, поданий наприкінці посібника, допоможе майбутнім фахівцям обрати актуальні матеріали для успішного виконання комплексу завдань у ході практики та здійснення самоаналізу рівня практичної підготовки.

При підготовці методичних настанов враховано вимоги щодо створення безпечного освітнього середовища у закладах освіти, реалізовано закономірності та принципи навчання, що спрямовані на набуття студентами суб’єктивного

досвіду. Комплексний підхід до змісту та організації практики «Навчальна практика з організації дозвілєвої діяльності дітей» сприятиме становленню педагогічного професіоналізму майбутнього вчителя початкових класів.

Укладачі рекомендують навчально-методичний посібник викладачам закладів фахової передвищої освіти педагогічного профілю, здобувачам фахової передвищої освіти та всім, хто цікавиться питаннями організації та проведення практичної підготовки майбутніх фахівців.

Загальні положення щодо забезпечення «Навчальної практики з організації дозвілєвої діяльності»

Педагогічна практика спрямована на формування у майбутніх фахівців професійних якостей вчителя початкових класів, застосування теоретичних знань у практичній діяльності, оволодіння сучасними методами, методиками та формами організації дозвілєвої діяльності, закладаються основи практичних умінь і навичок набуття, вивчення та аналізу педагогічного досвіду.

Опис освітньої компоненти «Навчальна практика з організації дозвілєвої діяльності» представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Опис практики		
Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика практики
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність 013 Початкова освіта	Рік підготовки:
		2-й
		Семестр
	ступінь вищої освіти: фаховий молодший бакалавр	4-й
		Аудиторна робота
		60 год.
		Самостійна робота
		60 год.
		Вид контролю: залік

Мета та завдання практики

Мета навчальної практики з організації дозвілєвої діяльності – ознайомлення з теоретичними основами організації дозвілєвої діяльності школярів; формування у здобувачів освіти уявлення про розумно організоване дозвілля в закладах загальної середньої освіти, специфіку та особливості його організації з різними віковими групами; вміння проектувати та проводити різні форми організації дозвілля; формувати принципово нові підходи до культурно-дозвілєвої діяльності що дає змогу збагатити духовний світ дитини, виховує естетичні смаки, стимулює розвиток здібностей, інтелекту, уяви, активізує пізнавальну і трудову діяльність, вміння визначити вільний час і раціонально заповнити його, що залежить від смаків та інтересів дітей та молоді, сприяє формуванню гармонійного розвитку, розвиває інтереси та таланти, а також формує позитивні соціальні навички.

Основними завданнями практики є:

- ознайомлення з розвитком педагогічного дозвілля, ретроспективою вітчизняної та зарубіжної дозвілєвої діяльності та основними поняттями («дозвілля», «вільний час», «сфера дозвілля», «культурно-дозвілєва діяльність»);
- опанування теоретичними основами та методикою організації дозвілєвої діяльності школярів, що дає можливість осмислити зміст, форми, методи і засоби її педагогічної організації з педагогічним застосуванням у професійній діяльності, враховуючи різні сфери життєдіяльності школярів (заняття спортом, технічною творчістю, охорони природи, організації суспільно корисної праці, заняття у гуртках художньої самодіяльності і читання цікавих книг, переглядом та обговоренням телефільмів, спектаклів, дитячих програм, відвідання музеїв, виставок, організація походів, прогулянок на природу тощо);
- вдосконалювати професійну майстерність та організаторські здібності майбутнього вчителя ЗЗСО;
- створення умов для розвитку здібностей і самореалізації студента, для формування його власного стилю діяльності;
- формування у студентів творчого і дослідницького підходів до професійної діяльності;
- розвиток навичок професійної рефлексії.

Очікувані результати після проходження практики

Інтегральна компетентність, що формується під час проходження практики: ІК Здатність самостійно виконувати складні спеціалізовані завдання в професійно-педагогічній діяльності та нести відповідальність за результати своєї діяльності та діяльності молодших школярів в освітньому процесі.

Загальні компетентності (ЗК), що формуються у здобувачів вищої освіти під час проходження практики:

Здатність діяти як відповідальний громадянин, усвідомлювати цінності демократичного суспільства, верховенства права, прав та свобод людини і громадянина в Україні. **ЗК-1.**

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. **ЗК-2.**

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. **ЗК-4.**

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. **ЗК-5.**

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. **ЗК-6.**

Здатність генерувати нові ідеї (креативність). **ЗК-7.**

Здатність до міжособистісної взаємодії в різних соціальних ситуаціях та критичного оцінювання соціальних подій та явищ. **ЗК-8.**

Спеціальні (фахові) компетентності (СК), що формуються у здобувачів вищої освіти під час проходження практики:

Здатність до опанування та застосування в педагогічній практиці системи психолого-педагогічних та науково-професійних знань і умінь, що є базовими для реалізації змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти. **СК-1.**

Здатність до планування, моделювання, конструювання, проектування, організації і здійснення освітнього процесу в початковій школі на основі врахування вікових та індивідуальних особливостей, навчальних досягнень здобувачів початкової освіти. **СК-2.**

Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі. **СК-3.**

Здатність дотримуватись вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі. **СК-4.**

Здатність до використання у освітньому процесі методик навчання освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти. **СК-5.**

Здатність до організації та проведення педагогічної діагностики учня. **СК-6.**

Здатність визначати мету та завдання освітнього процесу, коригувати його шляхом зіставлення проміжних результатів із запланованими. **СК-7.**

Здатність добирати доцільні методи, засоби і форми навчання відповідно до визначених мети і завдань уроку, іншої форми навчання з урахуванням специфіки змісту навчального матеріалу та індивідуальних особливостей учнів. **СК-8.**

Здатність до відстеження динаміки та забезпечення підтримки особистісного розвитку дитини в освітньому процесі. **СК-10.**

Здатність до активного залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства. **СК-11.**

Здатність до організації здоров'язбережувального, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища. **СК-13.**

Здатність усвідомлювати особисті відчуття і почуття, управляти власними емоційними станами. **СК-14.**

Здатність до усвідомлення потреби в саморозвитку з метою набуття додаткових професійних компетентностей. **СК-15.**

Проходження здобувачами освіти цього виду практики спрямоване на досягнення таких програмних результатів навчання (РН):

Вивчати та використовувати фахову літературу під час планування освітнього процесу в початковій школі. **РН1.**

Дотримуватися вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі. **РН2.**

Планувати роботу вчителя, а саме здійснювати: календарно-тематичне планування змісту освітніх галузей, поурочне планування, планування виховної роботи, планування професійного саморозвитку вчителя. **РН3.**

Організовувати взаємодію із профільними фахівцями щодо планування освітнього процесу. **РН4.**

Здійснювати педагогічну діагностику молодшого школяра. **РН5.**

Проводити освітній процес у початковій школі. **РН6.**

Знати мету, завдання, зміст, методи та засоби, організаційні форми початкової освіти, суть процесів навчання, виховання й розвитку учнів початкової школи. **РН7.**

Використовувати в освітньому процесі систему теоретичних знань з освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти. **РН8.**

Знати, розуміти і використовувати в освітньому процесі методики навчання освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти. **РН9.**

Розуміти та забезпечувати підтримку особистісного розвитку дитини в освітньому процесі. **РН11.**

Вміти залучати батьків до освітнього процесу в початковій школі на засадах партнерства. **РН12.**

Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу початкової школи на засадах етики професійного спілкування. **РН13.**

Вміти створювати безпечні, психологічно комфортні умови освітнього процесу, використовувати прийоми попередження та протидії булінгу. **РН14.**

Мати навички створення здоров'я збережувального освітнього середовища, зорієнтованого на особистісний розвиток молодших школярів. **РН16.**

Розуміти, дотримуватися правил, ціннісних орієнтацій закладу освіти, зберігати та примножувати його традиції. **РН17.**

Уміти врахувати при створенні освітнього середовища індивідуальні потреби учнів. **РН18.**

Розуміти, аналізувати, усвідомлювати свою роль (місію) як педагога початкової освіти, а також систему цінностей, мету і завдання професійної діяльності вчителя. **РН19.**

Усвідомлювати потреби у саморозвитку, вміти аналізувати та визначати сильні і слабкі сторони власної педагогічної діяльності. **РН20.**

У процесі практики здобувачі освіти опановують наступні професійні види діяльності:

- організаційні: уміння дистанційно організовувати різноманітні види навчально-пізнавальної діяльності зі здобувачами освіти, налагоджувати свою діяльність;

- методичні: володіння методами і прийомами дистанційної роботи із здобувачами освіти за допомогою веб-ресурсів, відео-матеріалів, презентацій та ін.;

- прикладні: уміння використовувати веб-середовище дистанційного навчання, інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання, сучасні технології дистанційного навчання у режимі синхронного та асинхронного навчання для виконання обов'язків вчителя ЗЗСО;

- виготовляти навчальні та дидактичні матеріали, естетично подавати їх здобувачам освіти з урахуванням дистанційної форми навчання.

Зміст практики

Навчальна практика з організації дозвілєвої діяльності проходить на базі ХАРКІВСЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ АБО КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ шляхом організації онлайн-занять через сервіси Zoom і Google Meet. Під час роботи в Google Classroom здобувачі освіти отримують теоретичний матеріал, індивідуальні та групові консультації, беруть участь у практичних заняттях, оволодівуючи знаннями і вміннями організації дозвілєвої діяльності.

У період практики особливо інтенсивно проходить процес формування професійних умінь і навичок, оскільки вона здійснюється в умовах, наближених до майбутньої професійної діяльності, і, фактично, являє собою організацію самостійної практичної діяльності, спрямованої на вирішення конкретних професійно-орієнтованих завдань.

Всі завдання практики адаптовано до умов дистанційного навчання у синхронному або асинхронному режимах: асинхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронні засоби зв'язку; синхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо).

Під час проходження навчальної практика з організації дозвілєвої діяльності здобувачі освіти повинні: дотримуватися режиму закладу освіти та його вимог; брати активну участь у настановчих і підсумкових конференціях; опрацювати методичні матеріали щодо організації і проходження практики; зібрати матеріали для організації різних форм дозвілєвої діяльності; виконувати завдання практики, аналізувати та обговорювати з керівником отримані результати; оформити методичне портфоліо, яке включає розробки власних дозвілєвих заходів, створення звіту-презентації власного портфоліо; удосконалювати ефективність своєї виховної діяльності.

Діяльність викладача та здобувачів вищої освіти висвітлено у табл. 2.

Схема навчальної практики з організації дозвілєвої діяльності

№ з/п	Форма навч. заняття/ кількість год.	Зміст роботи	Завдання для самостійної роботи
1	практ зан./ 2 год. сам. роб./ 2 год.	Настановча конференція з практики.	1. Ознайомитися з програмою практики. 2. Опрацювати методичні матеріали щодо організації і проходження практики.
1	практ. зан./ 4 год. сам. роб./ 2 год.	Теоретичні основи дозвілєвої діяльності (Дозвілля як сфера соціокультурної діяльності; Соціально-історичні умови дозвілєвої діяльності; Особливості дозвілєвої роботи з дітьми молодшого шкільного віку).	1. Складання асоціативного куща «Корисне дозвілля дітей молодшого шкільного віку». 2. Підготовка питань для інтерв'ю з учнями початкової школи на тему «Що я роблю у вільний час».
1	практ. зан./ 6 год. сам. роб./ 5 год.	Методика організації дозвілєвої діяльності. Сучасні центри культури та дозвілля як основні осередки (Спеціалізовані установи для проведення дозвілля: заклади клубного, спортивного відпочинку та культурно-просвітницького обслуговування).	Дослідити центри культури та дозвілля у вашому місті /селі. Розробити рекламу центри культури та дозвілля
1	практ. зан./ 5 год. сам. роб./ 5 год.	Форми організації роботи у сфері дозвілля (Методика організації групової дозвілєвої діяльності; Методика організації масової дозвілєвої діяльності)	Добір матеріалів для організації різних форм дозвілєвої діяльності.
1	практ. зан./ 5 год. сам. роб./ 5 год.	Інформаційні технології у дозвілєвій діяльності (Поняття та сутність інформаційних технологій у дозвілєвій діяльності. Зміст, форми і методи інформаційно-комп'ютерних технологій у дозвілєвій діяльності. Поняття та сутність віртуальних екскурсій. Види віртуальних екскурсій. Етапи організації і проведення віртуальних екскурсій за допомогою Інтернет сервісів. Методика проведення віртуальних екскурсій (Віртуальний тур українськими музеями просто неба. Віртуальні екскурсії найкращими музеями світу. Віртуальні екскурсії видатними історичними та культурними місцями. Віртуальні екскурсії музеями, що присвячені науці). Методика застосування інформаційних технологій у різних видах дозвілєвої діяльності.	Оформлення та підготовка до презентації екскурсії.

1	прат. зан./ 6 год. сам. роб./ 5 год.	Інноваційні форми дозвіллевої діяльності (тренінг, коучинг, квест, флешмоб, буккроссинг, воркшоп тощо)	Оформлення та підготовка до презентації інноваційного дозвіллевого заходу.
1	прат. зан./ 5 год. сам. роб./ 5 год.	STEAM-технології у дозвіллевій діяльності (Концептуальні підходи до STEAM. Технічне забезпечення STEAM. STEAM-технології в організації позаурочного дозвілля в НУШ та закладах позашкільної освіти. STEAM-мейкерство. STEAM-проекти. STEAM-квести. STEAM і технології доповненої реальності. Організація STEAM-тижня у гуртку)	Оформлення та підготовка до презентації заходу із використанням STEAM-технології.
1	прат. зан./ 6 год. сам. роб./ 4 год.	Соціоігрові технології (Поняття і сутність соціоігрових технологій. Зміст соціоігрових технологій. Форми соціоігрових технологій. Методи соціоігрових технологій. Правила спілкування соціоігрового стилю. Методика застосування соціоігрових технологій у дозвіллевій діяльності.)	Оформлення та підготовка до презентації дозвіллевих видів діяльності із використання ігрових та соціоігрових технологій.
2	прат. зан./ 5 год. сам. роб./ 5 год.	Івентивний менеджмент (Поняття й зміст event та івент-менеджмент. Класифікація подій. Цілі та завдання івент-менеджменту. Суб'єкти івент-менеджменту. Учасники івент-індустрії. Особливості організації освітніх подій. Особливості організації мистецьких подій. Особливості організації соціокультурних подій.)	Відвідування освітньої / мистецької, соціокультурної події. Аналіз заходу.
2	прат. зан./ 5 год. сам. роб./ 5 год.	Сутність організації молодіжних просторів. Формати діяльності МП (хаби, коворкінги, вільні простори для дозвілля, гуртки, проведення шкіл молодіжного лідерства, правоосвітні заходи, фестивалі кіно та анімації, патріотичні табори, бібліотека book-квести, нічні екскурсії, англійські курси й клуби, ток-шоу, різноманітні тренінги та майстер-класи, навчальні поїздки, залучення до волонтерської діяльності, видання журналу тощо.)	Відвідування молодіжного простору. Аналіз заходу.
2	прат. зан./ 5 год. сам. роб./ 4 год.	Організація сімейного дозвілля (Культура родинного дозвілля. Батьківські збори як школа педагогіки дозвілля. Виховний потенціал родинного дозвілля. Основні родинні традиції. Родинне дозвілля народів світу.)	Розробка анкети для визначення позанавчальних інтересів і захоплень школярів початкової школи.
2	пр. зан. 4 год. сам. роб. 5 год.	Організація відпочинку та дозвілля дітей з обмеженими освітніми потребами.	Оформлення методичної папки із можливими

			варіантами дозвілля для дітей з ОПП.
2	пр. зан. 2 год. сам. роб. 8 год.	Оформлення електронного портфоліо (розробки власних дозвіллевих заходів, створення звіту-презентації власного портфоліо за допомогою PowerPoint/Canva).	Оформлення портфоліо

Звітна документація з практики

За підсумками навчальної практики з організації дозвіллевої діяльності здобувачі фахової передвищої освіти повинні представити звітну документацію:

1. Розроблений захід із застосуванням інноваційних форм дозвіллевої діяльності (тренінг, коучинг, квест, флешмоб, буккроссинг, воркшоп тощо).
2. Розроблений захід із застосуванням ігрових та соціоігрових технологій.
3. План STEAM-тижня у гуртку.
4. Проєкт сучасного центру культури та дозвілля.
5. Розроблений захід для спільного сімейного дозвілля.
6. Електронне портфоліо з дозвіллевої діяльності (розробки власних дозвіллевих заходів, створення звіту-презентації власного портфоліо).

Організація та керівництво практикою

Питання організації та керівництва практикою висвітлено у «Положенні про проведення практики здобувачів фахової передвищої освіти ХАРКІВСЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ».

Керівництво практикою повинно забезпечити проведення всіх організаційних заходів щодо проходження і контролю за виконанням програми практики.

Відповідальність за загальний контроль практики покладається на директора коледжу. Безпосередню організацію практики та контроль за її проведенням в коледжі здійснює завідувач практики.

Керівництво практикою здобувачів фахової передвищої освіти забезпечують викладачі-керівники практики.

У «Положенні про проведення практики здобувачами фахової передвищої освіти ХАРКІВСЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ» докладно схарактеризовано обов'язки викладачів та студентів у ході практики.

Викладачі-керівники практики від коледжу: розробляють програми практики на основі освітньо-кваліфікаційної характеристики, освітньо-

професійної програми, навчального плану; забезпечують проведення всіх організаційних заходів перед початком практики: інструктажі про порядок проходження практики та з техніки безпеки, ознайомлення практикантів з необхідною документацією (програма практики, методичні рекомендації тощо), перелік яких установлює адміністрація коледжу; контролюють виконання практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку; перевіряють та оцінюють звітну документацію здобувачів освіти.

Здобувачі фахової передвищої освіти під час проходження практики зобов'язані: до початку практики одержати від викладача-керівника консультації щодо оформлення всіх необхідних документів; своєчасно пройти медогляд; своєчасно прибути на базу практики; цілком виконувати всі завдання, передбачені програмою практики; дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки на базі практики; нести відповідальність за виконану роботу; своєчасно здати звітну документацію із практики.

У разі складної епідеміологічної ситуації в країні загалом чи регіоні зокрема, уведенням карантину в групі через інфекційні захворювання, або запровадженням воєнного стану практику дозволяється проходити у змішаному або дистанційному режимі.

Порядок проведення практики з використанням засобів дистанційного зв'язку

Викладачі-керівники практики забезпечують On-line навчання з використанням засобів дистанційного зв'язку в синхронному або асинхронному режимі, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та месенджери, зокрема: Google Classroom, Zoom, Meet, Viber, Telegram, WhatsApp відповідно до навчального плану, графіка освітнього процесу та розкладу занять. Відеоконференц-зв'язок супроводжується аутентифікацією здобувачів освіти під час виконання завдань практики.

Процес організації проходження практики в онлайн режимі передбачає:

- інформування здобувачів освіти про організацію освітнього процесу з використанням засобів дистанційного навчання;
- проведення організаційних заходів перед початком практики: настановчої конференції, ознайомлення здобувачів освіти з організаційними умовами проведення практики в дистанційній формі, в тому числі інформування щодо правил безпечної взаємодії в онлайн форматі; інструктажі з техніки безпеки;
- ознайомлення практикантів з місцем проходження практики, здійснення методичного керівництва та контроль за їхньою діяльністю;
- координацію дій з працівниками відділу практики КЗ «ХГПА» та викладачами;
- консультування здобувачів освіти у синхронному режимі у відповідності до розкладу;
- надання студентам відео-, графічної та текстової інформації з використанням інформаційно-комунікаційних технологій та месенджерів;
- представлення студентами виконаних завдань;

- обговорення в онлайн форматі проведеного заняття з фіксацією балів за проведений захід;
- надсилання здобувачами освіти пакету звітної документації керівнику практики в Google Classroom освітнього компоненту у відповідності до вимог практики (у вигляді документу Word або іншого файлу);
- перевірку та оцінювання звітної документації практикантів у відповідності до критеріїв оцінювання, визначених у робочій програмі практики;
- проведення підсумкового контролю у формі заліку з використанням засобів дистанційного зв'язку.

Алгоритм дій студента-практиканта при повітряній тривозі під час проведення пробного заняття:

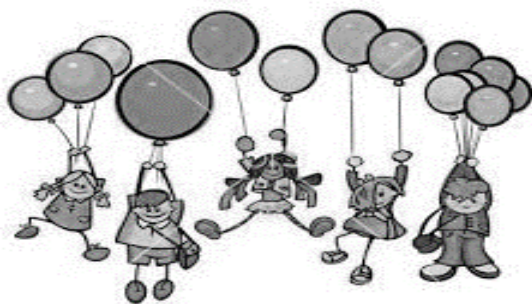
1. Студенту-практиканту необхідно попередити усіх слухачів заняття про відключення від конференції та необхідності терміново пройти до найближчого укриття.
2. Під час оголошення сигналу повітряної тривоги навчальне заняття автоматично переходить в асинхронний режим, матеріали заняття розміщуються в Google Classroom.
3. Для проведення заняття в асинхронному режимі студенту-практиканту необхідно заздалегідь підготувати матеріали навчального заняття для розміщення на платформі Google Classroom у відповідному освітньому компоненті (відео-матеріали, презентація, розроблені завдання для асинхронного режиму, інструкції виконання до них, строки виконання та критерії оцінювання).
4. Підготувати звіт для керівника практики про проведення заняття в синхронному режимі.

Алгоритм дій викладача-керівника практики при повітряній тривозі (або відключення електропостачання) під час проведення пробного заняття студента-практиканта:

1. До початку пробного заняття попередити студента-практиканта про необхідність переходу в асинхронний режим роботи в ситуації повітряної тривоги.
  2. Провести індивідуальну консультацію зі студентом-практикантом щодо проведення ним пробного заняття в асинхронному режимі.
- Здобувача освіти, який внаслідок оголошення повітряної тривоги не провів заняття в синхронному режимі, оцінюють за результатами організації навчання в синхронному або синхронно-асинхронному/асинхронному режимі.

Саме дії викладачів на основі етичних міркувань, взаємодія зі студентами на засадах партнерства та взаємоповаги, обговорення зі студентами способів покращення їхньої теоретичної та практичної підготовки, підтримання дискусії та самостійної думки студентів, прозорість процедур контролю та оцінювання здобутих компетентностей є обов'язковими маркерами успішної роботи в ході практик.

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Дозвілля – сукупність видів діяльності (занять), які здійснюються у вільний час для задоволення певних фізичних, інтелектуальних, соціальних і культурних потреб. У широкому значенні дозвілля ототожнюють з вільним часом, який розуміють як час, вільний від навчання, роботи, домашніх обов’язків тощо. У вузькому розумінні дозвілля розглядають як частину вільного часу, пов’язану з відпочинком і розвагами.

Структура дозвілля, відповідна прогресивному ускладненню і розвитку потреб особистості, представляється поруч рівнів діяльності, відмінних один від одного за своєю культурною значущістю, емоційною вагомістю, ступеня духовної і фізичної активності.

Таблиця 3

Види дозвілля в залежності від ступеня активності

Вид дозвілля	Призначення	Характер діяльності
пасивний відпочинок	Знімає втому, відновлює сили, звільняє від напруги, дає емоційну розрядку	Сидіння, лежання, перегляд газет і журналів, настільна гра, невимушена бесіда, обмін думками, прогулянка
активний відпочинок	Відтворює сили людини з перевищенням вихідного рівня, дає роботу м'язам і психічним функціям, які не знайшли застосування в праці	Фізкультура, спорт, фізичні вправи, туризм, ігри, перегляд кінофільмів, відвідування виставок, театрів, музеїв, прослуховування музики, читання, приятельське спілкування
творчість	Приносить вищу задоволення і є засобом духовного вдосконалення	Будь-яка діяльність, в якій присутні елементи відкриття і створення якісно нового продукту, що має будь-яку цінність

Різноманітні види дозвілєвої діяльності в дослідженнях науковців розглядаються та класифікуються за кількома групами: розваги, відпочинок, самоосвіта, свято, творчість. Кожен вид виконує певні функції. Зокрема, відпочинок знімає втому і напругу, допомагає розслабитися, слугує для відновлення фізичних і психічних сил. Він може бути як пасивним, так і включати в себе різні рівні і міру активності. Розваги в дозвілєвій діяльності мають компенсаційний характер, виконують роль психологічної розрядки, емоційного розвантаження, забезпечують як дитині, так і дорослій людині зміну вражень [7, 41].

Відпочинок і розваги знаходять свою реалізацію в святах. Свята мають певний зв'язок між минулим і сьогоденням, реалізуються шляхом урочистого перетворення дійсності. Свята слугують для поновлення значущих цінностей в переломні моменти історії й індивідуального життя, де людина, хоча б на недовгий термін, вільний від повсякденних справ, тривоги, занурюється в емоційно насичене життя, відчуваючи піднесення, отримує можливість відкритого вираження своїх почуттів.

Важливо, що самоосвіта як дозвілєва діяльність спрямована на залучення людей до цінностей культури. Підвищуючи загальну культуру особистості, освітня діяльність розвиває розумові здібності, пізнавальні інтереси, естетичні і моральні почуття [4, 104].

Найбільш високого рівня дозвілєвої діяльності можна досягти у творчості. Творчість, що відповідає глибинним потребам людини в самовираженні, перетворенні дійсності, пошуку, експериментуванні, пізнанні і зміні навколишнього світу, допомагає вдосконалювати буття, ставлення до самої себе, створювати нове. Творча дозвілєва діяльність ставить особистість на новий щабель – від споживача духовних цінностей до їх творця.

Отже, всі вище перераховані види дозвілєвої діяльності знаходяться в тісному зв'язку між собою. Одні з них виконують підготовчі функції для участі дитини в інших видах, тоді як деякі з них виконують завершальні функції, що дозволяє в повній мірі реалізовувати соціально-педагогічний потенціал дозвілєвої діяльності.

Організовуючи дозвілля молодших школярів, насамперед варто пам'ятати про те, що дитина має бути особистістю, яка обрала свободу для творчої діяльності і стала суб'єктом дозвілля. Необхідно враховувати також, що дітям подобаються не лише змістовні виховні культурно-просвітницькі дозвілєві заходи (відвідування вистав, виставок, музеїв тощо, читання книг, проведення різних ігор), але й пасивний відпочинок, розважальні заходи, заняття улюбленими справами, дружнє спілкування і т.п. (рис.1).

Рис. 1. Орієнтовне структурне наповнення дозвілля молодшого школяра

Вільний час є одним з важливих засобів формування особистості молодшого школяра, а також є своєрідним індикатором культури, певного кола духовних потреб та інтересів особистості та/або окремої соціальної мікрогрупи (молодших школярів). Розглядаючи дозвілля як сукупність занять у вільний час, за допомогою яких задовольняються безпосередні фізичні, психічні і духовні потреби, в основному відновлювального характеру, варто зауважити, що на відміну від природної особливості відновлення сил людини, дозвілля є специфічним, соціальним способом регенерації цих сил. Тому організація дозвілля може стати важливим фактором фізичного і морального розвитку дітей, а улюблені заняття в години дозвілля сприятимуть покращенню емоційного здоров'я, виходу зі стресових ситуацій і дрібних негараздів.

Проблема організації дитячого дозвілля в початковій школі є надзвичайно актуальною, адже молодші школярі ще не вміють оптимально використовувати вільний час для свого особистісного розвитку. Тому розвитку дозвілльової діяльності молодших школярів потрібно приділяти велику увагу, розуміючи її важливе значення у формуванні особистості молодшого школяра.

У школі зростає навантаження на організм дитини, особливо в молодших класах. Виникає необхідність засвоєння та переробки великої кількості інформації, а також підвищується напруження організму. Діти менше рухаються, більше сидять, як наслідок виникає дефіцит м'язової діяльності. Це призводить до порушення постави, зору, підвищення артеріального тиску, накопичення ваги тощо. Однією з найсуттєвіших проблем стає створення для першокласників

ігрової кімнати. Дитина перебуваючи в стінах школи, повинна повністю задовольнити потребу в грі. Ігрова діяльність – це вільна, самостійна діяльність, що здійснюється за власної ініціативи дитини, вона вільна від обов’язків перед дорослими. Гра є найприроднішою та найпривабливішою діяльністю для молодших школярів. Вона дає можливість вступати дітям у вільні контакти із друзями, об’єднуватися в групи за інтересами, а спілкування з учителем набуває невимушеного характеру.

Для вирішення завдань ефективної організації дозвілєвої діяльності для молодших школярів великого значення набуває підбір методів дозвілєвої педагогіки. Методи дозвілєвої педагогіки представляють шляхи і способи здійснення цього процесу в сфері вільного часу. Зокрема, до методів дозвілєвої педагогіки належать методи гри та ігрового тренінгу, методи театралізації, методи змагальності, методи рівноправного духовного контакту, методи імпровізації.

Розглянемо їх детальніше. *Гра* – це самостійний і законний для дітей і підлітків вид діяльності. Гра, як і фрагменти з мультфільму, казки, дуже часто повторюється в житті дитини, є її виховним тренінгом. Завдяки грі можна легко виявляти антипатії і симпатії школярів, адже, вибираючи в грі когось зі своїх однокласників, діти показують свої переваги («Третій зайвий», «Струмочок», «Колечко» і ін.). Гра допомагає виявляти знання та інтелектуальні здібності учня (вікторини «Що? Де? Коли?», «Поле чудес», «Найрозумніший», конкурси, інтелектуально-пізнавальні ігри тощо). Ігри визначають рівень розвитку організаторських здібностей учнів, їх фізичні здібності: силу, швидкість реакції, спритність, гнучкість, витривалість тощо.

Цікавими та ефективними є *методи театралізації*. Дозвілєва діяльність учнів має безліч сюжетів і соціальних ролей. Невимушене спілкування учнів може бути у вигляді різних вечірок, «капусника», «театральної вітальні», «святкового вечора» тощо. Метод театралізації реалізується через костюмовані сценки, обряди, ритуали тощо. Театралізація знайомить дітей з різними сюжетними ситуаціями з життя.

Ефективними в початковій школі є *методи змагальності*. Змагання – це внутрішній поштовх для розкручування творчих сил, стимулювання до пошуку, реалізації та відкриття. Школярі повинні вчитися змагатися. Дозвілєва діяльність завжди дуже емоційна, тому вона стимулює крайні форми поведінки: азарт, певний стан афекту, хвилювання, образи та ін. Наприклад, помічаємо дуже низьку культуру «вболівання» школярів в дитячому спорті, змаганнях, колективних іграх. Тому потрібно вчити вихованців гідно приймати перемогу суперників, визнавати поразку.

Методи рівноправного духовного контакту – це методи, засновані на спільній діяльності дітей і дорослих, так би мовити «на рівних» у всьому. Вчителі та учні вважаються рівноправними членами шкільних клубів, об’єднань, творчих

гуртків. Разом з тим, в організації спільного дозвілля, заснованого на рівноправному духовному контакті, не можна забувати про так звану «червону лінію».

Важливими є *методи виховних ситуацій*. Виховна ситуація – це спеціально створені вчителем умови для дітей і підлітків. Такі ситуації не повинні бути надуманими, вони мають відображати життя з усіма його труднощами. Учителю слід спеціально створювати умови для виникнення необхідної ситуації, але сама ситуація повинна бути природною. Важливу роль при використанні такого методу відіграє ефект несподіванки: вихованець не буде заздалегідь готувати себе до опору, очікуючи певної реакції педагога.

У початковій школі часто використовують *методи імпровізації*. Імпровізація – це експромт, неусвідомлена дія, яка не готується заздалегідь. В імпровізації закладена імітаційна поведінка. Метод імпровізації слугує для породження азарту дитини, розвиває творчість тощо.

Таким чином, для вибору того чи іншого методу дозвілєвої педагогіки потрібно визначити цілі, завдання, зміст, форми організації дозвілєвої діяльності, врахувати вікові особливості молодших школярів.

Особливості організації та етапи реалізації дозвілля молодших школярів

Сутність дозвілля полягає в тому, що воно є фактором особистісного становлення та соціалізації дитини; важливою складовою системи життєдіяльності; чинником розширення можливостей для інтелектуального, духовного, творчого і фізичного розвитку особистості; фактором особистісно-індивідуального самовираження.

Важливою складовою при організації дозвілля молодших школярів є врахування та дотримання основних етапів його реалізації: цілепокладання, колективного планування, організації та підготовки, реалізації, колективного підведення підсумків, оцінки результатів, організації післядії. (таблиця 4).

Таблиця 4

Етапи організації та реалізації дозвілля молодших школярів

Етап	Учитель / батьки	Учасники творчої команди	Результат
Цілепокладання	Визначення мети і завдань дозвілєвого заходу,	Обговорення мети, генерування ідей щодо	Поглиблення знань про форми і методи культурнодозвілєвої діяльності, сприйняття

	створення позитивного мікроклімату в творчій команді	сутності заходу, обрання доцільних варіантів	розвитку креативних здібностей, популяризація духовноморальних цінностей
Колективне планування	Розвиток найцікавіших ідей; допомога у розробці сценарного плану	Формулювання однієї креативної ідеї, розробка сценарного плану	Сприяння розвитку креативних здібностей та комунікативних якостей, прагнення раціонально організовувати дозвілля інших учнів
Організація / підготовка	Координація процесу підготовки; розподіл ролей на основі особистісного підходу	Колективне обговорення заходу, розподіл функціонально-рольових позицій	Сприяння розвитку організаторських якостей, готовність багато працювати для досягнення колективної мети
Реалізація	Створення позитивного емоційного настрою	Виконання певної командної ролі	Сприяння самореалізації студентів, вихованню готовності до взаємозаміни командних ролей, розподілу доручень на основі особистісного підходу
Колективне підведення підсумків, оцінка результатів	Оцінювання та аналіз результатів колективної діяльності	Підведення підсумків	Сприяння розвитку комунікативних умінь, самоаналізу школярів
Організація післядії	Акцентується увага на необхідності використання досвіду в процесі реалізації аналогічних заходів	Визначення напрямів діяльності творчої команди, планування наступних заходів	Сприяння розвитку умінь якісно і відповідально доводити розпочату справу до завершення

Методичні вказівки щодо розробки та застосування інноваційних форм роботи у дозвіллі учнів початкової школи

Зміни, що відбуваються в культурно-дозвільному середовищі, інновації, які нестримно входять у наше життя, отримання доступу до всесвітньої мережі Інтернет вимагають від працівників позашкільних закладів «включення» у ці процеси, розробку і впровадження в практику сучасних форм роботи, що здатні приваблювати як нових вихованців, так і підтримувати інтерес постійних.

Нижче наведено декілька популярних форм, які стануть цікавинками дозвіллевої діяльності з учнями початкової школи, а саме квест, флешмоб і буккроссинг, вебінар, воркшоп. Також пропонуємо методичні рекомендації щодо організації та проведення таких форм дозвілля.

*Методичні вказівки щодо проведення **квестів** для школярів*

Квест (англ. *quest* – «пошук») – аматорське спортивно-інтелектуальне змагання, мета якого – швидше та якісніше від інших команд дістатися фінішу, виконуючи при цьому різноманітні інтелектуальні та спортивні завдання. Під час гри команди вирішують логічні завдання, здійснюють пошук на місцевості, будують оптимальні маршрути переміщення, відшуковують оригінальні рішення та підказки. Після завершення чергового завдання команди переходять до виконання наступного.

Мета гри – «розшифрувати» певне місце на обумовленій території (скажімо, на вулицях міста, шкільному подвір'ї чи в музейній залі), виконати на цьому місці певні дії або/та одержати підказку (інструкцію, код) до виконання наступного завдання.

Для проведення квесту педагогу необхідно підготувати: сюжет; правила; механіку гри; маршрут; підказки; завдання; систему оцінювання; призи.

Сюжет (з фр. *sujet* – «тема», «предмет», від лат. *subjectum* – «підмет, суб'єкт») – це подія чи система подій, у яких розкриваються характери, які розв'язують суперечності між ними, головні задачі квесту. Найголовніше у квесті – сюжет, на якому базується гра. Це може бути історія про слоненя або про безстрашних піратів. Єдина вимога до сюжету, щоб він був цікавим, заплутаним і непередбачуваним. Чим завершиться конкретна історія, заздалегідь не можна передбачити — гравці розставляють крапки над «і».

Ідеї для сюжетів квестів:

- Знайти предмет;
- Проникнути в замкнену кімнату;
- Мандрівка планетами, материками, державами, містами, вулицями, школою (про кожний об'єкт учасники дізнаються щось цікаве);
- Урятувати...;
- Сюжет літературного твору;
- Подорож у минуле;
- Зняти заклиття;

- Відгадати ім'я персонажа;
- Побудувати зі знайдених частин потрібну модель.

Приклади сюжетів:

У лабораторії вченого.

Учні запрошені на свято, але коли всі зібралися, на екрані телевізора з'являється відеозапис – звернення вченого. Він повідомляє присутнім, що діти повинні взяти участь в експериментах та випробувати свої сили в наукових дослідженнях, а свято може розпочатися лише після виконання всіх завдань та отримання ключового слова. Це слово символізуватиме початок свята. Та команда, яка першою його назве, отримає приз. Усі завдання цього квесту пов'язані з дослідженнями й головоломками. Квест проводить помічник професора та його асистенти.

Викрадення предмета.

Учасники гри дізнаються про викрадення певної речі. Ведучий – сищик детективного агентства – потребує допомоги в розслідуванні. Усі займають місця за столами, і на кожний стіл кладеться кейс детектива з різними предметами, які є підказками: рукавиця, уривок записки, журнал, візитна картка, чашка тощо. Завдання учасників: після першої підказки з'ясувати, у якому предметі міститься інша підказка. Потім усі виконують завдання з підказки та визначають наступний предмет. Наприкінці квесту учасники повинні визначити, який предмет викрадено, та знайти його в кімнаті.

Орієнтовні правила квесту:

1. Квест – це командна гра. Усі повинні сприяти досягненню спільної мети під час виконання завдань.
2. Для квесту відводиться чітко визначений час.
3. Капітан відповідає за роботу команди.
4. Правило піднятої руки (якщо хтось підняв руку, то всі повинні припинити розмови й уважно послухати).
5. Під час гри потрібно поважати всіх членів команди.
6. Завдання легко можна пройти за допомогою кмітливості та спостережливості.
7. Не варто проходити квест за допомогою методу добирання, якщо потрібно ввести якийсь ключ або пароль.

Механіка гри

Ігрові механіки – це ті правила, які «працюють» у грі та забезпечують причинно-наслідкові зв'язки. Поступово, певним чином ти отримуєш певний результат. Придумайте, як працюють конкретні елементи у вашому світі, яким правилам вони підпорядковані. Наприклад, щоб рухатися далі, потрібно збирати ресурс. Або з кожним наступним кроком гравці отримують додаткові можливості. Усередині ігрового простору учні виконують роль ігрових персонажів. Учені, стародавні єгиптяни, група астронавтів, яких забули на Марсі, мандрівники в часі. Усе залежить від сюжету й головної мети. Точніше кажучи, лише від вашої фантазії. Під час укладання гри можна додавати рольові елементи. Такі методи будуть не лише сприяти засвоєнню предмета, а й поліпшувати соціальні навички. Ситуація, за якої кожен учень робить свою

частину роботи і чекає інших, мало чим відрізняється від звичайного розв'язання прикладів на уроці. Тому добре «працює» кооперація. Наприклад, одні гравці володіють методом розв'язання, а інші – даними. У 40-хвилинного уроку в класі теж є свої переваги – виходить компактна кабінетна гра, у центрі якої – конкретна тема. Головне – мати в голові історію, правила та набір кейсів.

Маршрут

Маршрут – це заздалегідь визначений шлях проходження визначеної відстані.

Лінійний квест передбачає, що учасники повинні пройти визначений маршрут і виконати конкретні завдання в конкретній послідовності. Гра побудована ланцюжком – розгадавши одну підказку, учасники отримують іншу, і так доти, доки не дістануться до фінішу.

Нелінійний (штурмовий) квест надає гравцеві більшу свободу вибору: учасники можуть пройти рівень різними способами, вибрати будь-який із кількох доступних шляхів руху до перемоги, або їм можуть запропонувати додаткові завдання. У повністю нелінійних іграх часто історія взагалі відсутня. У цих іграх маршрут і сюжет залежатимуть від дій гравців. У нелінійній грі гравці можуть застосувати кілька рішень до розв'язання завдання або зробити вибір між різними рішеннями.

Нелінійні ігри іноді описують як такі, що забезпечують «непередбачувану пригоду» і «необмежені часом». Отже, у штурмовому квесті учасники на початку гри отримують основне завдання і перелік точок із підказками і вже самі обирають шляхи їх розв'язання.

Кільцевий квест є різновидом лінійного. Його суть полягає в тому, що це звичайна «лінійка», але замкнена у єдине коло. Команди стартують із різних точок, і відповідно для кожної з них старт є її фінішем.

Відстані між станціями слід вибирати з урахуванням багатьох чинників. Це вік учасників та спосіб їх пересування. Якщо це квест у межах приміщення школи, то краще не робити відстані більш ніж 20 м, якщо гра відбувається на подвір'ї – 30-40 м. Намалюйте цікаву карту. Позначте на ній підказки та маршрут. Якщо ви хочете додати аркушу паперу ефект «старіння», занурте його в кавовий розчин і висушіть. Обпаліть краї.

Підказки

Для того щоб учасники квесту перейшли до наступного завдання, вони повинні отримати відмітку в маршрутному листі про правильне виконання попереднього завдання та знайти підказку. Для створення підказок вам потрібна фантазія і бажання вигадати щось цікаве. Це можуть бути:

- запитання-підказки;
- відповідь на додаткове запитання;
- відгадка загадки;
- слова на певній сторінці книжки тощо.

Ховайте чергові підказки, нехай діти їх пошукають. Додайте в кожную з них завдання (спортивні, логічні або командні) і картинки. Головне — щоб це було цікаво! По класу можна розклеїти роздруковані QR-коди, які ведуть на сторінку з інформацією. Для цього потрібно створити сторінки, посилання на які будуть

перетворені на QR-код, і скористатися генератором кодів. На смартфонах учнів повинні стояти QR-рідери. Картки з такими кодами можуть бути також ігровою «валютою», яку отримують після виконання завдання, або давніми печатками на артефактах загиблих цивілізацій, які потрібно просканувати.

Завдання для квесту:

- ✓ Задачі на кмітливість
- ✓ Логічні вправи
- ✓ Ребуси, шаради, кросворди, шифрограми
- ✓ Цікаві запитання з теми, загадки
- ✓ Ігрові вправи
- ✓ Досліди
- ✓ Завдання на створення об'єкта

Призи

Призи за участь у квесті мають бути обов'язково. Це має бути щось, що учень забере додому та покаже рідним і знайомим. Вид призів залежить від фантазії і фінансових можливостей. Це можуть бути солодощі та випічка (обов'язково потрібно знати, чи немає у когось алергії), книжки, розмальовки, медалі, листівки, значки, браслети тощо. Звичайно, призи мають бути призначені для всієї команди, а не бути індивідуальними. До того ж призи повинні отримати всі команди без винятку. Хорошим подарунком для переможців може стати кубок і спільний похід для всієї команди в яке-небудь місце.

*Методичні вказівки щодо організації **флешмобів** для школярів*

З контексту, в якому вживається слово, нескладно здогадатися, що цей термін означає певні масові дії. **Флешмоб** (англ. flash mob – «спалахуючий натовп», flash –спалах, mob – натовп) – заздалегідь спланована масова акція, зазвичай організована через Інтернет або інші сучасні засоби комунікації, у якій велика кількість людей оперативного збирається у громадському місці, протягом декількох хвилин виконує попередньо узгоджені дії (сценарій) і швидко розходить.

Немає єдиної думки з приводу того, яка мета проведення флешмобів. Учасники одного і того ж заходу можуть мати різні цілі. Серед можливих варіантів – розвага, зміна повсякденного ритму життя, можливість справити враження на оточуючих, відчуття причетності до спільної справи, самоствердження, спроба одержати гострі відчуття тощо.

Найважливіші правила флешмобу:

1. Флешмоб поза рекламою, поза політикою, поза економікою (ніхто з учасників не платить і не отримує грошей).
2. Дія повинна здаватися спонтанною (учасники не збираються в місці події до початку акції).
3. Збір учасників зазвичай здійснюється за допомогою Інтернету або сучасних засобів зв'язку (наприклад, sms-розсилка).
4. Фіксований час початку і закінчення проведення (кожен із моберів повинен точно виконати вказану в сценарії часову рамку, годинники учасників мають бути синхронізовані).

5. Повинно скластися враження, що мобери такі ж випадкові перехожі, як і будь-які інші (не спілкуватися один з одним до, під час і після акції в місці проведення).

6. Сценарій має мати абсурдний характер (дії моберів не повинні піддаватися логічному поясненню).

7. Точне дотримання сценарію.

8. Флешмоб не повинен викликати негативних емоцій, агресивної реакції випадкових глядачів.

9. Дії моберів не мають суперечити існуючому законодавству України. Після акції не повинно залишатися сміття.

10. Флешмоб розрахований на випадкових глядачів у громадських місцях, викликаючи почуття несподіваного зацікавлення. Кожен може приєднатися до події.

11. Після акції необхідно миттєво розійтися з місця події в різні сторони, не подаючи вигляду, що сталося щось незвичайне.

Здивувати. Саме так можна коротко визначити сутність флешмобу для більшості людей. Учасниками флешмобу можуть бути люди будь-якого віку й соціального статусу.

Етапи організації флешмобу:

1) Зустріч з однодумцями.

2) Розробка робочого варіанта сценарію флешмобу.

3) Організація флешмобу: пошук додаткових учасників, постійний зв'язок з ними, збори на репетиції, створення образів учасників, пошук, розробка костюмів тощо.

4) Безпосереднє проведення флешмобу та (за потреби) його відеозйомка флешмобу та монтаж відеоролика зі флешмобом.

Серед учнів початкової школи можна використовувати танцювальний, вокальний, вокально-танцювальний, акробатичний, спортивний (також с атрибутикою: м'ячі, стрічки, ракетки тощо), театральний та інші види флешмобів. Також флешмоби можна присвятити святу, пам'ятному дню, дню народження відомої особистості тощо.

Методичні вказівки щодо організації буккроссингу для школярів

Буккроссинг (англ. «book» – «книжка», «crossing» – «переїзд», «перехрестя») – всесвітнє книжкове мандрування з рук у руки, з дому в дім, з країни в країну. Іншими словами – це безкоштовний обмін книгами. Буккроссер, прочитавши книгу, залишає її у громадському місці, щоби хтось інший також мав змогу її прочитати, а той, до кого книжка потрапить, повторює процес. Так книги мандрують від одного читача до іншого, не залежуючись на полицях. У цьому русі беруть участь бібліотеки, магазини, кафе, клуби за інтересами. Вони відкривають певні визначені шафки чи полиці для загального доступу, і кожна зацікавлена людина може взяти будь-яку книгу без дозволу, без запису, або ж залишити власну вже прочитану книгу. Також люди залишають прочитані книги в громадських місцях, на лавочках, у транспорті, найбільш креативні – залишають в книгах записки. Книгу буккроссингового руху попередньо

позначають наліпкою на палітурці «Буккроссинг». Інструкція користування так званою вільною бібліотекою проста: «Візьми, прочитай, поверни або залиши свою».

У початковій школі також можна організувати буккроссинг:

1. Провести вступну роз'яснювальну роботу щодо сутності та правил буккроссингу.
2. Запропонувати учням ринести у школу книгу, яку вони залишать на спеціальній полиці чи у шафі.
3. Організувати місце у класі чи школі для вільної бібліотеки, розмістити правила користування, проінструктувати учнів.
4. Мотивувати учнів до читання у вільний від уроків час, проводити дозвілля за книжкою.

*Методичні вказівки щодо організації та проведення **воркшопу** для школярів*

Воркшоп (англ. workshop – майстерня) – це колективний навчальний захід, учасники якого отримують нові знання та навички в процесі динамічної групової роботи. Основні відмінності воркшопу від заходів іншого типу – висока інтенсивність групової взаємодії, активність і самостійність учасників, актуальний досвід й особисте переживання.

Воркшоп певною мірою дослідження, яке сфокусоване на певній неоднозначній проблемі. Особливим способом організований процес роботи в групі дає можливість поглянути на проблему з різних, інколи несподіваних, ракурсів. Воркшоп допомагає актуалізувати досвід, який має група, та інтегрувати на основі наявних ресурсів новий погляд й розуміння проблеми, що розглядається.

Метою воркшопу є розвиток певних навичок та взаємодія між різними фахівцями чи творчими людьми, які зацікавлені у вирішенні певної професійної проблеми або в розробці та реалізації певного проекту.

Планування та реалізація воркшопу

1. Оцінити попередній досвід учнів щодо теми воркшопу.
2. Створення оптимального виховного середовища для учнів.
3. Передумови успішного проведення дозвілля: встановлення контакту з учнями, зацікавлення, введення у тему.
4. Занурення в комплексний досвід через вправи, діяльність.
5. Активне оцінювання.
6. Рефлексія: створення кросворду, ментальної мапи.
7. Функціональна інтеграція і перенесення на практичну діяльність: учні демонструють власні уміння.

*Методичні вказівки щодо організації **тренінгу** для школярів*

Термін «тренінг» походить від англійського – навчати, тренувати.

Тренінг – це запланований процес, призначений надати або поновити знання та навички і перевірити ставлення до проблеми, ідеї, поведінку з метою їхньої зміни чи оновлення.

Мета будь-якого тренінгу полягає не в аналізі та інтерпретації проблем особистості, задля подальшого їх усунення або зміни мотивації поведінки, а в активному, свідомому навчанні бажаної поведінки.

В залежності від мети та завдань, які повинен вирішувати тренінг, можна виділити такі його види:

1. соціально-психологічний тренінг – спрямовується на розвиток комунікативних здібностей, міжособистісних відносин, уміння встановлювати та розвивати різні види взаємин між людьми;

2. тренінг особистісного зростання – спрямовується на самовдосконалення, вирішення внутрішньо особистісних конфліктів, суперечностей тощо;

3. тематичний або соціально-просвітницький тренінг – спрямовується на розгляд конкретної теми, зміст якої потрібно засвоїти, і набуття таких умінь та навичок:

– комунікативних – вони напрацьовуються під час усього тренінгу за допомогою спеціальних ігор і вправ;

– навичок прийняття рішень – для цього тренер може використовувати: «мозкові штурми»; обговорення однієї проблеми всією групою; ігри, спрямовані на усвідомлення та вирішення проблеми; алгоритм прийняття рішення тощо;

– навичок зміни стратегії поведінки, які допомагають людині: гнучко реагувати в будь-якій ситуації, краще пристосовуватися до оточення, швидше знаходити вихід із складних ситуацій, реалізовувати свої плани і досягати мети;

4. психокорекційний тренінг – спрямовується на корекцію психічних процесів, тренування певних якостей і здібностей особистості;

5. психотерапевтичний тренінг – спрямовується на виправлення хворобливих відхилень особистісного розвитку (невротичний розлад, декомпенсація, акцентуації характеру тощо).

Перші чотири види тренінгу можуть широко використовуватися вчителями при вивченні різноманітних тем стосовно попередження проблем здоров'я. Але право проводити психотерапевтичний тренінг повинен мати лише психолог або лікар-психотерапевт.

Специфічними рисами тренінгу є:

- дотримання певних принципів групової роботи;

- наявність більш-менш постійної групи (переважно від 15 до 20 осіб, що періодично збираються на зустрічі чи працюють безперервно протягом двох-п'яти днів);

- певна просторова організація (частіше за все – робота у зручному ізольованому приміщенні, де учасники переважну частину часу сидять у колі);

- використання активних та інтерактивних методів роботи;

- об'єктивація суб'єктивних почуттів, емоцій, думок, знань учасників групи стосовно подій, які відбуваються в групі, вербалізована рефлексія.

Готуватися до проведення тренінгу доцільно у три послідовні етапи визначити зміст роботи, скласти загальний план проведення занять, детально

опрацювати процес ведення тренінгу відповідно до його структури (передбачити, які дії, вправи, рухавки виконуватимуться у відповідній частині заняття).

Перший етап підготовки – опрацювання змісту тренінгу. Скласти чітке уявлення щодо змісту майбутнього тренінгу допомагає тренеру опрацювання семи важливих питань (мета, врахування попереднього досвіду та рівень знань учасників, чітке окреслення очікуваних результатів, зміст тренінгу, тривалість тренінгового курсу, методи роботи, місцем проведення).

Другий етап підготовки – розробка плану проведення занять. План заняття – це документ, який містить інформацію, потрібну тренеру для проведення тренінгу, посібник і ресурсний матеріал, який дає змогу раціонально й організовано провести заняття. Дотримуючись плану, тренер гарантує собі можливість подати доречний матеріал повністю, у логічній послідовності. Для розробки власне змісту занять використовуватиметься тематична інформація з інших книг цієї серії навчальних матеріалів.

Третій етап підготовки – детальне опрацювання процесу ведення тренінгу відповідно до його структури. Тренінг має досить чітку структуру, частини якої мають визначене змістовне наповнення і рекомендовані часові межі (табл. 5).

Таблиця 5

Структура тренінгу

Частина тренінгу	Етап частини тренінгу	Рекомендована тривалість етапів, %
Вступна	Вступ	5
	Знайомство	5
	Правила	5
	Очікування	5
Основна	Оцінка рівня поінформованості про проблему	5-Ю
	Актуалізація проблеми	10-30
	Пошук шляхів розв'язання проблеми, отримання інформації	20-40
	Розвиток практичних навичок	20-60
Заклучна	Рефлексія та завершення роботи	5

Методичні настанови щодо розробки заходу із застосуванням ігрових та соціоігрових технологій

Гра – найбільш доступний для дітей вид діяльності, у якому перетворюються враження, знання, отримані з навколишнього світу.

У грі яскраво проявляються особливості мислення і уяви дитини, його емоційність, активність, розвиваюча потреба у спілкуванні.

Психологи теоретично обґрунтували і експериментально довели те, що гра – засіб всебічного розвитку дитини:

- у грі відображаються і відтворюються відношення, що об'єктивно існують між людьми. Граючи дитина засвоює права і обов'язки людей у різних сферах: у праці, у побуті, у суспільно-політичному житті. Роль, яку виконує дитина у грі є для неї взірцем поведінки, бо у грі дитина не лише наслідує дії героїв, а і його ставлення до людей, до обов'язків, його почуття і переживання. Саме тому роль є в руках педагога дуже сильним засобом зміни у позитивний бік поведінки учня.

Гра допомагає переборювати свою слабкість, контролювати себе, створює всі умови для вправлення у трудових навичках.

- педагогічна цінність гри виявляється в тому, щоб в процесі гри окрім взаємовідношень, які продиктовані сюжетом, роллю чи правилами, виникають інші відношення – вже не умовні, а реальні, що регулюють справжнє відношення між дітьми. У грі діти вступають у спілкування з однолітками. Їх об'єднують загальна мета, загальні зусилля до їх досягнення.

У грі виявляється: як дитина ставиться до успіхів чи невдач свої партнерів по грі, чи входить в конфлікти з іншими учасниками гри, чи допомагає товаришеві та іншим.

Задача педагога полягає в тому, щоб кожную дитину зробити активним членом ігрового колективу, установити відносини між дітьми, що засновані на дружбі, справедливості, відповідальності перед товаришами.

- у грі формується довільна поведінка дитини, вона вчить керувати своїми почуттями і бажаннями. З'являється вміння свідомо регулювати свою поведінку, шукати вихід з різних ситуацій.

Наприклад: якщо дитина виконує роль продавця, дивиться, як діти смакують печиво, яке купили у неї, вона звичайно теж захоче. Але правила гри не дозволяють цього робити. Тоді дитина шукає вихід: «Продавець» іде «на перерву», стає з іншого боку, дає «гроші» і бере печиво.

У процесі гри дитина дуже уважно ставиться до своїх зобов'язань бо неухважно виключає з гри.

- у грі відбувається розвиток мислення дитини. Наприклад, бере паличку замість ложки. Предмет – заміслювач стає опорою для мислення, яке вже здатне оперувати основними якостями предметів та їх призначенням. У грі дитина будує смислові схеми: поспали – поїли – пішли гуляти. Гра може служити уточненню і закріпленню знань, отриманих дітьми на уроках

- виходячи з того, що гра – форма творчого відображення дитиною дійсності, вона має велике значення для розвитку уяви.

- гра переносить зовнішню вимогу педагога у внутрішню потребу дитини. Часто завдання, яке дитина не може чи не хоче виконати за проханням дорослих, вона легко виконує, якщо воно запропоновано в ігровій формі.

- в ігровій діяльності починає складатися навчальна діяльність, яка пізніше стає ведучою. Дитина починає навчатися у грі. Виконуючи правила гри, дитина непомітно для себе оволодіває елементарними навчальними діями.

Більшості ігор притаманні 4 характерні риси:

- ✓ *вільна діяльність, що розвивається лише за бажанням дитини, заради задоволення від самого процесу діяльності, а не тільки від результату (процедурне задоволення).* Гра як вільна, самостійна діяльність, що здійснюється за особистою ініціативою дитини. У грі дитина реалізує свої задуми, по-своєму діє, змінює за своїми уявленнями реальне життя. Гра є вільною від обов'язків перед дорослими сферою самодіяльності та самостійності дитини, оскільки, граючи, дитина керується власними потребами та інтересами. Воля і самостійність дитини виявляється у виборі гри, її змісту, у добровільності об'єднання з іншими дітьми, у вільному входженні в гру і виході з неї тощо.

- ✓ *творчий, значною мірою імпровізаційний, дуже активний характер цієї діяльності (поле творчості).* Гра завжди пов'язана з ініціативою, вигадкою, кмітливістю, винахідливістю, передбачає активну роботу уяви, емоцій і почуттів дитини.

- ✓ *емоційна піднесеність діяльності, суперництво, змагальність, конкуренція, атракція тощо (чуттєва природа гри, «емоційна напруга»).* У процесі гри діти переживають певні почуття, пов'язані з ролями, які виконують: турбота, ніжність „матері”; відповідальність „лікаря”; справедливість „вихователя” тощо. У колективних іграх вони виявляють дружбу, товариськість, взаємну відповідальність, відчувають радість від результату, подолання труднощів.

- ✓ *наявність прямих або непрямих правил, що відображають зміст гри, логічну та тимчасову послідовність її розвитку.*

Структура ігрової діяльності включає такі компоненти:

- спонукальний (потреби, мотиви, інтереси, прагнення, які визначають бажання дитини брати участь у грі);
- орієнтувальний (вибір засобів і способів ігрової діяльності);
- виконавчий (дії, операції, які дають можливість реалізувати ігрову мету);
- контрольно-оцінний (корекція і стимулювання активності ігрової діяльності).

Соціоігрова технологія - це розвиток учня в ігровому спілкуванні з однолітками. Соціоігрова технологія спрямована на розвиток комунікативності у дітей, тому в основі даної технології лежить *спілкування* дітей між собою та дорослими.

Ця технологія орієнтує вчителя на пошук способів такого спілкування, при якому втомлива примусова робота уступає місце зацікавленості. Ігровий метод дозволяє зберігати пізнавальну активність і полегшувати складний процес

навчання. У соціоіграх діти розкріпачуються, у них розвивається мислення, увага, активізується їх мова.

Мета соціоігрової педагогіки – організація діяльності дитини в атмосфері взаєморозуміння. Методами соціоігрової педагогіки є гра (активно використовуються ігри з правилами; ігри-змагання; ігри-драматизації; режисерські ігри; сюжетно-рольові ігри); вирішення проблемних ситуацій; тренінги; самопрезентації; казкотерапія тощо.

Складові методики проведення ігор та соціоігор:

I. Вибір гри. Під час вибору гри враховується наступне: виховні, розвиваючі завдання, форми заходу, особливості аудиторії, місце проведення, пори року, погодні умови.

II. Підготовка та проведення гри: вивчення гри, підготовка ігрового майданчика, підготовка реквізиту (інвентарю).

III. Керування процесом гри: залучення гравців до гри, організація болільників, спостереження за діями учасників і колективів, усунення помилок, показ правильних індивідуальних прийомів, припинення проявів індивідуалізму, грубого ставлення до товаришів, регулювання навантаження, стимулювання необхідного рівня змагань протягом усієї гри. Коментар ходу гри.

IV. Організація гравців. Прийоми залучення людей до гри.

V. Розташування гравців на ігровому майданчику.

VI. Пояснення гри.

VII. Спостереження за діями учасників гри.

VIII. Підбиття підсумків гри.

IX. Аналіз гри.

У грі педагог має свідомо впливати на поведінку дітей, допомогти закріпити позитивні якості, невпевненим у собі дітям, надати можливість пережити успіх, стримувати тих дітей, які дуже намагаються виділитися.

У грі обов'язкове дотримання правил.

- 1) Кожна гра має носити виховний або навчальний характер;
- 2) Ігри повинні сприяти укріпленню здоров'я;
- 3) Враховувати вікові, анатомо-фізіологічні та психологічні особливості;
- 4) Цікавість гри;
- 5) Гра повинна проходити планомірно з урахуванням часу і місця проведення, а також тих виховних задач, які вирішуються в ході гри;
- 6) Якщо гра дуже збуджує дітей – вона не повинна тривати довго, а після неї треба запропонувати таку гру, що заспокоїть учнів.
- 7) Обов'язкове підведення підсумків.

Вимоги до проведення гри:

1. Перед тим, як проводити гру, необхідно не тільки добре знати її зміст, а й інші важливі моменти: вік, рівень сформованості колективу; місце проведення.

2. Заздалегідь підготувати майданчик, продумати розміщення всіх гравців і весь хід гри.

3. Пояснювати правила гри треба коротко і ясно. Для молодшого шкільного віку не зайвим буде наблизити пояснення до дійсності. В разі необхідності можна зробити пробне проведення.

4. Для більшої яскравості є необхідність використовувати прості побудови або пояснити правила по ходу гри. При проведенні командної гри, правила краще пояснювати, коли команди стоять близько одна до одної.

5. Необхідно поставити чітке завдання гри (наприклад, зробити найбільшу кількість влучних кидків).

6. Особливе значення має правильне розміщення гравців, чіткий поділ на команди.

7. Поділ на команди. Команди складаються приблизно рівні по силі, враховуючи побажання гравців, вже складені колективи.

8. Розмітку, якщо є необхідність, зробити заздалегідь, до гри або зробити швидко при поясненні правил гри так, щоб група не залишалася без уваги організаторів. Якщо розмітка не складна, пропонують зробити її учасникам.

При проведенні складних ігор слід користуватися участю помічників.

Методичні настанови щодо оформлення електронного портфоліо

Методичне електронне портфоліо з практики здобувача освіти – це спосіб фіксації, накопичення матеріалів, що демонструють рівень підготовки студента і вміння вирішувати завдання своєї навчально-професійної діяльності. Портфоліо показує рівень підготовленості майбутнього вчителя і рівень його активності у навчальних та позанавчальних видах діяльності.

Форму методичного портфоліо вибирає сам автор. Суворих правил ведення портфоліо немає. Це індивідуальна творчість.

Головне призначення портфоліо – продемонструвати найбільш значущі результати практичної діяльності для оцінки своєї професійної компетенції. Портфоліо дозволяє студенту проаналізувати, узагальнити і систематизувати результати своєї роботи, об'єктивно оцінити свої можливості та спланувати дії з подолання складнощів і досягнення більш високих результатів..

Друге важливе призначення портфоліо – це альтернативна форма оцінки результативності роботи здобувача вищої освіти протягом періоду практики.

Методичне портфоліо дозволяє вирішити ряд завдань:

- розвиток і підтримка мотивації, готовності здобувача вищої освіти до свідомої ефективної цілеспрямованої самоосвіти впродовж життя;
- розвиток рефлексивної складової, поширення можливостей самонавчання;
- прискорення моніторингу педагогічної компетентності, визначення професійно-практичних можливостей студента;
- своєчасна фіксація реальних змін і професійного зростання;
- підвищення рівня його педагогічної майстерності.

Правила складання портфоліо:

- якомога точніше сформулювати портфоліо, самокритично оцінивши свої можливості і здібності;
- визначити вигляд і структуру портфоліо, види рефлексії і критерії оцінки;

- зібрати наявні матеріали і розташувати їх в певному порядку; скласти перелік;
- важливо періодично поповнювати портфоліо відповідними матеріалами і відстежувати результати роботи відповідно до поставлених цілей;
- вказати джерела використаної для роботи інформації, описувати засоби і методи роботи.

Вимоги до оформлення методичного портфоліо та принципи роботи:

- системність і регулярність самомоніторингу.
- достовірність.
- об'єктивність.
- націленість автора на самовдосконалення.
- структуризація матеріалів, логічність і лаконічність всіх письмових пояснень.
- акуратність і естетичність оформлення.
- цілісність, тематична завершеність представлених матеріалів.
- наочність результатів роботи.
- технологічність.

Контроль та оцінювання здобутих компетентностей

Форми контролю

Оцінювання здобутих компетентностей студентів здійснюється відповідно до вимог кредитної трансферно-накопичувальної системи організації освітнього процесу. Форми контролю: поточний й підсумковий (залік).

Поточний контроль передбачає перевірку діяльності здобувачів на базі практики та перевірку виконаних ними завдань (відвідування занять, їх обговорення і аналіз, необхідні консультації тощо).

Підсумковий контроль передбачає перевірку звітної документації.

Залік проводиться у відповідності до графіка освітнього процесу та розкладу екзаменаційної сесії, затверджених у встановленому порядку.

При проведенні семестрового контролю у формі заліку підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного контролю та підсумкового контрольного заходу. У цьому випадку результати як поточного так і підсумкового контролю оцінюються за 100-бальною шкалою кожен з ваговими коефіцієнтами відповідно 0,6 та 0,4.

Критерії оцінювання

Здобувачі освіти, які не завжди мають можливість доєднатись до онлайн-зустрічей у режимі реального часу під час дистанційного проходження практики можуть надсилати виконані завдання у зручний для них час.

Оцінка практики «Навчальна практика з організації дозвілєвої діяльності дітей» кожного студента відповідає виконаному обсягу й якості роботи.

Зміст критеріїв оцінювання результатів практики

Оцінка А «відмінно» – всі завдання практики виконано в повному обсязі, продемонстрована активність та ініціативність у підготовці та представленні завдань. Звіт подано у встановлений термін, його зміст містить результати виконання усіх завдань практики та пропозиції щодо її удосконалення; портфоліо оформлено правильно, представлено зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Впевнено і аргументовано захищено звіт.

Оцінка В «дуже добре» – завдання практики повністю виконано, проте в ході виконання завдань допускалися окремі незначні помилки. Звітна документація оформлена відповідно до вимог, але з незначними огріхами. Захист звіту аргументований, але студент невпевнений, припускається несуттєвих неточностей.

Оцінка С «добре» – завдання практики повністю виконано, проте в ході виконання завдань допускалися незначні помилки. Звітна документація оформлена відповідно до вимог, але з незначними помилками. Портфоліо має несуттєві неточності. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «добре». Захист звіту аргументований, але з неточностями.

Оцінка D «задовільно» – завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація не повністю оформлена або оформлена з помилками; представлений звіт відповідає вимогам програми практики, але має неточності за структурою і змістом. Портфоліо можна оцінити як фрагментарно виконане. Захист звіту поверховий, з помилками.

Оцінка Е «достатньо» – завдання практики не виконано в повному обсязі, в ході виконання завдань допускалися суттєві помилки. Звітна документація не повністю оформлена й значними помилками; представлений звіт відповідає вимогам програми практики, але має помилки щодо структури і змісту. Захист звіту поверхневий, з суттєвими помилками.

Оцінка FХ «незадовільно» – студент виконав програму практики (менше 50%). Звітна документація оформлена з помилками. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані з порушенням послідовності. Портфоліо відсутнє. Під час захисту звіту студент допускає помилки, які не може виправити.

Оцінка F «незадовільно» – студент виконав програму практики (менше 35%). Звітна документація оформлена з суттєвими помилками. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані з порушенням послідовності. Портфоліо відсутнє. Під час захисту звіту студент допускає помилки, які не може виправити.

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи.

Таблиця 6

**Шкала оцінювання практики за семестр
(ECTS та національна)**

Оцінки за накопичувальною стобальною шкалою	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Залік
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F		не зараховано з обов'язковим повторним вивченням

Таблиця 7

**Рейтингова оцінка якості проходження практики
«Навчальна практика з організації дозвілєвої діяльності дітей»**

№ з/п	Зміст роботи	Рівень досягнень	min-max	Рейтинговий бал
1.	Розробка заходу із застосуванням інноваційних форм дозвілєвої діяльності (тренінг, коучинг, квест, флешмоб, буккроссинг, воркшоп тощо)	Задовільний	0-16	6-9
		Середній		10-13
		Високий		14-16
2.	Розробка заходу із застосуванням ігрових та соціоігрових технологій	Задовільний	0-16	6-9
		Середній		10-13
		Високий		14-16
3.	Розробка плану STEAM-тижня у гуртку	Задовільний	0-16	6-9
		Середній		10-13
		Високий		14-16
4.	Проект сучасного центру культури та дозвілля	Задовільний	0-16	6-9
		Середній		10-13
		Високий		14-16
5.	Розробка заходу для спільного сімейного дозвілля	Задовільний	0-16	6-9
		Середній		10-13
		Високий		14-16
6.	Оформлення електронного портфолію (розробки власних дозвілєвих заходів, створення звіту-презентації власного портфолію)	Задовільний	0-18	6-9
		Середній		10-14
		Високий		15-18
Загальна кількість балів:				60-100

Дотримання правил академічної доброчесності

Академічна доброчесність передбачає сумлінне і вчасне виконання обов'язків здобувача освіти, зокрема відвідування занять у ході практики, дотримання графіків і дедлайнів навчального плану та програми, толерантне й шанобливе ставлення до всіх учасників освітнього процесу.

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення Кодексу академічної доброчесності, а саме:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів освіти;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів освіти.

Проявами порушення морально-етичних принципів поведінки учасників освітнього процесу є списування, у тому числі через посередництво мобільного Інтернету, використання у власній праці чужих матеріалів без посилань, представлення як своїх здобутків матеріалів, узятих з Інтернету.

Відпрацювання пропущених із поважної причини занять здійснюється здобувачем освіти або самостійно, або в ході індивідуальних занять згідно з графіком консультацій викладача, або дистанційно.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається з дозволу адміністрації коледжу.

ПІСЛЯМОВА

Підростаюче покоління є важливою складовою сучасного українського суспільства, носієм інтелектуального потенціалу, який визначає основний фактор соціально-економічного прогресу. Саме тому важливим завданням постає виховання здорового, всебічно розвиненого та самодостатнього покоління. Особлива цінність цікаво та змістовно організованого дозвілля полягає в тому, що воно може допомогти реалізувати все найкраще, що потенційно закладене в дитині. Завдяки різноманітним формам дозвіллевої активності можна підтримувати емоційне здоров'я, формувати волю й характер. Дозвілля сприяє фізичному, духовному, соціальному та інтелектуальному розвитку особистості. У новому оточенні дитина прагне проявити свої здібності, вміння, кращі риси характеру, вчиться організовувати цікаве й змістовне дозвілля серед однолітків. Дозвіллева діяльність буде особливо значущою для дитини тоді, коли вона матиме змогу обрати бажану для себе соціальну роль і у такий спосіб відчує вагу й цінність свого існування, випробує свої сили, здібності у новій ситуації життєдіяльності, навчиться швидко адаптуватися до нових умов, набуде новий статус і позитивний соціальний досвід.

У методичних настановах розглянуто особливості навчальної практики з організації дозвіллевої діяльності дітей, коротко описана методика організації дозвілля дітей різних вікових груп, а також охарактеризовані інноваційні форми дозвіллевої діяльності дітей, серед яких квест, флешмоб, буккроссинг та воркшоп та тренінг, що допоможуть майбутнім вчителям ефективніше організувати дозвілlevу діяльність учнів початкових класів.

ДЖЕРЕЛА

Нормативні та допоміжні документи

(закони, постанови, рішення, положення, стратегії, стандарти тощо)

1. Стандарт фахової передвищої освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта освітньо-професійного ступеню «фаховий молодший бакалавр» затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021, № 801. Київ, 2021. 18 с.

2. Стратегія розвитку Харківського педагогічного фахового коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради на 2024-2029 рр. : затв. Пед. радою 30.08.2024р. протокол № 1. URL : <https://drive.google.com/file/d/1gNjqPeiT2k-O99-ET3aIjvmVWKwVr16W/view>. (дата звернення: 01.09.2024).

3. Положення про дистанційне навчання ХАРКІВСЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ (нова редакція): затв. Пед. радою 30.08.2024р. протокол № 1. URL : https://drive.google.com/file/d/1VjYBn6YzB8y9JXfx7jfrFqpi045H_94/view. (дата звернення: 05.09.2024).

4. Положення про проведення практики здобувачів фахової передвищої освіти ХАРКІВСЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ (нова редакція): затв. Пед. радою 30.08.2024р. протокол № 1. URL : https://drive.google.com/file/d/1rCEVlgdTxFzbu9V9IVqYWhuXgLi51_Kt/view . (дата звернення: 01.09.2024).

5. Положення про контроль, оцінювання та визнання результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти: затв. Пед. радою 30.08.2024р. протокол № 1. URL : <https://drive.google.com/file/d/1KPssidbssijzmE7aS1eUQZ5ujgof7rXV/view> (дата звернення: 01.09.2024).

6. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL : <http://surl.li/ixnq> (дата звернення: 05.09.2024).

7. Про затвердження положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України : наказ МОН України від 08.04.1993 № 93. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text> (дата звернення 01.09.2024)

8. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти : Постанова Кабінету міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.09.2024).

9. Концепція Нової української школи URL : <http://surl.li/hoha> (дата звернення: 01.09.2024).

Основні

10. Ковальчук Т. І. Основи педагогічної дозвіллевої діяльності : навч. посіб. Київ : ДАКККиМ, 2010. Ч. І. 277 с.

11. Ковальчук Т. І. Основи педагогічної дозвіллевої діяльності : навч. посіб. Київ : ДАКККиМ, 2010. Ч. ІІ. 224 с.

12. Кутузова Г.І. Культурно-дозвілєва діяльність. Методичні рекомендації до курсу. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім.Лесі Українки. 2015. 20с.

13. Методичні рекомендації по визначенню новітніх форм організації дозвілля та їх застосування в роботі. URL: <https://surl.li/evtnih> (дата звернення: 07.09.2024).

14. Організація дитячого дозвілля. URL: <http://abetka.ukrlife.org> (дата звернення: 06.09.2024).

15. Флегонтова Н.М. Педагогічна організація культурного дозвілля школярів : навчально-методичний посібник. Київ : Освіта України, 2007. 144 с.

Додаткові

16. Алексєєва С.В., Гриценко І.А., Закатнов Д.О., Кузьмінська Л.Д., Орлов В.Ф. Психологопедагогічні тренінги у системі консультування з професійної кар'єри учнів професійно-технічних навчальних закладів : навчальний посібник / за ред. Д.О. Закатнова. Житомир : «Полісся», 2019. 200 с.

17. Аргіропулос Д. Інклюзивна педагогіка : навч. посіб. Дімітріс Аргіропулос, Наталія Тарнавська. Житомир : Левковець Н. Миколаїв, 2021. 264 с. Бібліогр.: с. 256-260.

18. Анімація та організація дозвілля. URL.: <http://tourlib.net/animation.htm>. (дата звернення: 07.09.2024).

19. Балахтар В. Використання досвіду організації дозвілля дітей та підлітків в сучасних умовах. Педагогіка та психологія. 2009. Вип. 465. С. 11–16.

20. Барбінова А. Структура готовності вчителів до професійної діяльності в умовах інклюзії. Укр. пед. журн. 2021. N 1. С. 58-64. Бібліогр.: с. 63.

21. Блудова Ю., Ільїна О. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до створення безпечного освітнього середовища в умовах Нової української школи. Педагогіка та психологія: сучасний стан розвитку наукових досліджень та перспективи : Міжнародна науково-практична конференція (м. Запоріжжя, 20–21 листопада 2020 р.) Запоріжжя 2020. С. 11-13.

22. Болдовський В.В., Шустка В.М. Квест – це дуже просто. Методичний посібник по створенню квестів. Канів: 2018. 44 с.

23. Бочелюк В. Й. Дозвілєзнавство : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 208 с.

24. Боярська-Хоменко А.В. Формування цифрової компетентності школярів у процесі організації дозвілля в дистанційному форматі. Теорія та методика навчання та виховання. 2022. № 53. С. 7–16.

25. Брижак Н. Ю., Дьолог Т. А. Форми, види та методи організації культурнодозвілєвої діяльності здобувачів початкової освіти. Наука майбутнього: збірник наукових праць студентів, аспірантів та молодих вчених /

- гол. ред. колегії В.В. Гоблик; заст. гол. ред. Т.І. Молнар. Мукачево: РВВ МДУ, 2023. Вип. 2(12). С. 21-27.
26. Гончарук О. В. Система підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілєвої діяльності молодших школярів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук:13.00.04., Умань – Хмельницький, 2021. 40с.
27. Іванова І. Ф. Роль інтернет-комунікації у формуванні соціокультурного середовища міста. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії і практики : зб. наук. пр. Запоріжжя, 2017. Вип. 75. С. 118–126.
28. Кочубей Н. В. Соціокультурна діяльність : Навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2015. 122 с.
29. Крупа І. П., Козловський Є. В. Особливості використання інформаційних технологій в процесі збереження пам'яток історії та культури. Актуальні наукові дослідження у сучасному світі: зб. наук праць XXVIII міжнарод. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 26-27 серпня 2017 р. Переяслав-Хмельницький, 2017. Вип. 8 (28), ч. 2. С. 9–14.
30. Лайон Д. Інформаційне суспільство: проблеми та ілюзії. Сучасна зарубіжна соціальна філософія. Київ, 1996. С. 362–380. URL: [//www.philsci.univ.kiev.-ua/biblio/lajon.html](http://www.philsci.univ.kiev.-ua/biblio/lajon.html) (дата звернення: 01.08.2024)
31. Максимовська Н.О., Вегеріна А.В. Трансформація сфери дозвілля в умовах інформаційного суспільства: соціально-педагогічний аспект. науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2019. С. 106-110.
32. Мільчевська Г.С., Ель Хатрі Г., Млютіна Н.О. Тренінгова робота в умовах закладів освіти та у громаді. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020 р., № 69, Т. 1. С. 106-110.
33. Немеш О.М. Віртуальна діяльність особистості: структура та динаміка психологічного змісту: Монографія. Київ: Слово, 2017. 391 с.
34. Поліхун Н. І., Сліпухіна І. А., та Чернецький І. С., Педагогічна технологія STEM як засіб реформування освітньої системи України. Освіта та розвиток обдарованої особистості, № 3, 2017. с. 5-9.
35. Стрижак О. Є., Сліпухіна І. А., Полісун Н. І., та Чернецький І. С. STEM-освіта основні дефініції. Інформаційні технології і засоби навчання, т. 62, № 6, 2017. С. 16-32
36. Блудова Ю., Ільїна О. Геймізація освітнього процесу в Новій українській школі. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич, 2020. Вип. 27. Том 1. С. 169 – 173.
37. Федорчук В.М. Тренінг особистісного зростання: навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 250 с.
38. Хмілевська І. С. Народна гра – елемент нематеріальної культурної спадщини весняних святково-обрядових дійств. Метеріали І Всеукраїнської очно-заочної науково-практичної конференції «Традиції та інновації в підготовці фахового молодшого бакалавра сфери культури і мистецтва. Сучасний фахівець соціокультурної сфери: зміст та методи його підготовки» (Гадяч, 23-24 квітня

2020). Гадяч : Гадяцький коледж культури і мистецтв імені І. П. Котляревського. С. 125-132.

39. Шемшур В.М. Використання квест-технологій для активізації пізнавальної діяльності учнів : збірник матеріалів обласної веб-конференції/. Черкаси: Видавництво КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», 2016. 56 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

**Титульна сторінка заходу із застосуванням інноваційних форм
дозвілєвої діяльності, ігрових та соціоігрових технологій, для спільного
сімейного дозвілля**

**ХАРКІВСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

НАЗВА

Захід із застосуванням інноваційних форм дозвілєвої діяльності / ігрових та
соціоігрових технологій / для спільного сімейного дозвілля *(обрати необхідний
варіант)*

Для учнів _____ класу

Розробила (розробив)
здобувачка (здобувач) фахової
передвищої освіти
21 по групи
_____ ПП _____

Харків _____ р.

Титульна сторінка електронного портфоліо з дозвілєвої діяльності

**ХАРКІВСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

ЕЛЕКТРОННЕ ПОРТФОЛІО З ДОЗВІЛЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розробила (розробив)
здобувачка (здобувач) фахової
передвищої освіти
21 по групи
_____ ПП _____

Харків _____ р.

Технічні вимоги до оформлення документації

№ з/п	Критерій оформлення	Характеристика
1	Формат сторінки	A-4; орієнтація книжкова; формат Microsoft Word (*.doc или *.docx)
2	Береги	верхнє та нижнє, ліве і праве по 2 см
3	Шрифт	TimesNewRoman
4	Розмір шрифту	14 пунктів
5	Міжрядковий інтервал	1,5
6	Вирівнювання тексту	по ширині
7	Абзацний відступ	1,25 см (не допускається створення абзацного відступу за допомогою клавіші Tab і знаків пропуску)
8	Переніс слів	автоматичний
9	Посилання на джерела	необхідно робити по тексту у квадратних дужках із зазначенням номерів сторінок відповідно джерела. Наприклад: [3, с. 234] або [2, с. 35; 8, с. 234]
10	Список використаних джерел	наприкінці роботи в порядку згадування джерел та оформлюється з урахуванням розробленого в 2015 році Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Вимоги до змісту та оформлення презентації

Презентація (від англ. presentation – представлення, показ) – це набір картинок-слайдів на певну тему, який зберігається у файлі спеціального формату. Мета презентації – забезпечити стисле та наочне подання основних результатів самостійної роботи.

Мультимедійні презентації мають бути створені у програмі Microsoft PowerPoint. Обсяг презентації – від 10 до 20 слайдів, у залежності від суті та обсягу завдання. Презентація містить титульний слайд (тема виступу, ПІБ доповідача, факультет, група, курс), інформаційні слайди та завершальний слайд. Слайди доречно нумерувати.

Кожний слайд має відображати одну думку. Текст слайду має бути лаконічним та завершеним. У тексті необхідно вживати короткі слова та прості речення. На слайді має бути 6-8 рядків. Рядок має містити 6-8 слів, загальна кількість слів не повинна перевищувати 50.

Заголовки мають узагальнювати основні положення слайду.

Всі слайди презентації необхідно витримати в одному стилі, кольорова схема має бути єдиною для всіх слайдів (необхідно вибрати два головні функціональні кольори, які використовуються для фону та тексту). Найбільш важливу інформацію доречно розташувати у центрі слайду. Окрім текстових елементів, слайди повинні включати графічні і схематичні символи (малюнки, стрілки, таблиці тощо).

При створенні презентації необхідно скласти короткий конспект виступу. Неможна розміщувати на слайді весь текст, що підготовлено для виступу.

Навчальне видання

**Навчальна практика з організації дозвілєвої
діяльності дітей**

Методичні настанови
для здобувачів фахової передвищої освіти,
освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
спеціальність 013 «Початкова освіта»

Укладачі :

Денисова Маргорита Ігорівна

Корсікова Катерина Геннадіївна

Павлова Олена Геннадіївна